

**TARTUNTATAUTILAIN 58 D §:N MUKAINEN PÄÄTÖS PIRKANMAAN
SAIRAAHOITOPIIRIN KUNTIEN JA PUNKALAITUMEN KUNNAN ALUEILLE**

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion leviämisen ehkäisemiseksi.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on 26.3.2021, 15.4.2021 ja 7.5.2021 antanut Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntien sekä Punkalaitumen kunnan alueelle tartuntatautilain 58 d §:n mukaiset määräykset, joilla toimijoita on veloitettu järjestämään tilojen käyttö siten, että lähikontaktin välttäminen on tosiasiallisesti mahdollista. Viimeisin 7.5.2021 annettu määräys (LSSAVI/7299/2021) on ollut voimassa 10.5.2021 - 23.5.2021.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
PL 200, Wolffintie 35, 65101 Vaasa

puh. 0295 018 450
kirjaamo.lansi@avi.fi
www.avi.fi

Jyväskylän toimipaikka
Hannikaisenkatu 47

Tampereen toimipaikka
Yliopistonkatu 38

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto velvoittaa tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin nojalla 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käytön Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntien ja Punkalaitumen kunnan alueilla siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa.

Tartuntatautilain 58 d §:n 5 momentin mukaiset toimijat, 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilat sekä 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti on määritelty tämän päätöksen perusteluissa.

Tämä päätös ei koske oppilaitosten toimintaa, varhaiskasvatusta, ammattiurheilusta eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Määräys on voimassa ajalla 5.8.-29.8.2021.

Perustelut

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilakiin on tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (447/2021) muun muassa väliaikaisesti lisätty 58 c – 58 h § ja 59 a – 59 e §. Edellä mainitut väliaikaiset pykälät ovat voimassa 31.12.2021 asti.

Tartuntatautilain 58 c §:n 1 momentin mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitettujen toimijain on covid-19- epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

- 1) asiakkaille ja osallistujilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- 2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja
- 3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa säädetyn toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään niistä toimijoista, joita edellä 58 c §:ssä säädettyt velvollisuudet koskevat. Pykälän 4-5 momenttien mukaan 1 momentissa säädettyt velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa eivätkä ne saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 7 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin mukaan, jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, aluehallintovirasto voi antaa alueellaan kaikkia 5 momentissa mainittuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on

järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa. Aluehallintoviraston tekemän päätöksen edellytyksenä on lisäksi, että toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa veloitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla sekä lähikontaktilla tarkoitetaan. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut veloitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja veloituksia.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin mukainen päätös saadaan tehdä, jos sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän, jolta tieto on saatavilla, aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 25 ja kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.

Kyseisen pykälän 3 momentissa säädetään, että yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun edellä 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun, 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana sekä 3) tilat, joita käytetään tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan niiden asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Kyseisen pykälän 4 momentin mukaan lähikontaktilla tarkoitetaan ihmisten 1) oleskelua kasvojen tai samassa tilassa alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan tai 2) fyysistä kontaktia toisiinsa.

Kyseisen pykälän 5 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettu päätös veloittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6

kohdassa ja Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;

- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Tartuntatautilain 58 d § 6-7 momenttien mukaan 1 momentissa tarkoitettua päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiturheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan eikä se saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 8 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun päätöksen saa tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita niiden harjoittaessa 1 kohdassa tarkoitettua liikunta- tai urheilutoimintaa taikka 2–6 kohdassa tarkoitettua huvi- tai virkistystoimintaa seuraavissa tiloissa:

- 1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;
- 2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;
- 3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Tartuntatautilain 58 h §:n 1 momentin mukaan, jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on tehnyt 58 d §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, asiakkaille tai osallistujille tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan ja niitä toiminnassaan käyttävän toimijan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset.

Kyseisen pykälän 3 momentin mukaan suunnitelma on pyynnöstä esitettävä kunnalle tai aluehallintovirastolle. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä tilassa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien nähtävillä.

Kyseisen pykälän 4 momentissa säädetään, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetun suunnitelman sisällöstä ja laatimisesta.

Tartuntatautilain 59 a §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d:ssä sekä 58 h §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Tartuntatautilain 59 b §:ssä säädetään valvonnan toteuttamiseksi tehtävistä tarkastuksista ja 59 c §:ssä toimivallasta antaa määräyksiä ja asettaa pakkokeinoja.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Lain esityöt

Hallituksen esityksen (245/2020) 58 d §:ää koskevien säännöskohtaisten perustelujen mukaan aluehallintoviraston ja kunnan harkintapohja määräytyy THL:n tuottaman tiedon ja ohjeistuksen mukaisesti ottaen huomioon myös sairaanhoitopiirin tuottama tarkempi aluekuva ja alueen muut toimenpiteet. Päätökset on perusteltava alueen tarpeilla, ja niissä on kuvattava kokonaisarviointi toimenpiteiden epidemiologisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Esityksen mukaan koronavirustartuntojen leviämisen estämisen lisäksi sääntelyn tavoitteena olisi toteuttaa elinkeinonharjoittajan näkökulmasta hallinto-

oikeudellista lievimmän haitan periaatetta siten, että elinkeinonharjoittajille enemmän velvoitteita asettavat keinot olisi porrastettu ja toimintaan eniten puuttuvat toimet olisivat aina viimesijaisia.

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on esityksen johdosta antamassaan mietinnössä (StVM 1/2021 vp) korostanut, että ehdotetut toimenpiteet toteutetaan tautitilanteen mukaan asteittain laajentaen rajoituksia, jos esimerkiksi ehdotetun 58 c §:n mukaiset lakisääteiset perusrajoitukset osoittautuvat riittämättömiksi.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 73/2021 vp) todetaan 58 d §:n säännöskohtaisissa perusteluissa, että ehdotettavalla muutoksella muutettaisiin säännöksen 4 momenttia siten, että alle kahden metrin etäisyys toiseen ihmiseen koskisi lähikontaktin määritelmän osalta ainoastaan sisätiloja.

Hallituksen esityksen mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan turvavälin tarkoituksena on pienentää tartuttavasta henkilöstä alttiin henkilön välittömään läheisyyteen, ja viime kädessä hengitysteihin, päätyvää virusmäärää. Metrin turvaväli pienentää tartuntariskiä, ja kahden metrin turvaväli pienentää riskiä edelleen. Ahtaissa sisätiloissa nämäkään etäisyydet eivät kuitenkaan poista tartuntariskiä. Merkittävää turvavälin kohdalla on Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan myös se, ovatko henkilöt kasvokkain, rinnakkain vai esimerkiksi peräkkäin.

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Nämä pisarat putoavat maahan valtaosin metrin sisällä. Tähän perustuu alkuperäinen turvaväli. Koronavirus voi tarttua myös ilmajälitteisesti eli pienten aerosolien muodossa. Tämä tarkoittaa, että yskiessä ja puhuessa syntyy suurempien pisaroiden lisäksi myös hyvin pieniä hiukkasia, aerosoleja, jotka voivat jäädä leijumaan ilmaan pidemmäksi aikaa. Tällöin tartunnan voi saada myös kauempaa kuin 2 metrin etäisyydeltä. Ilmajälitteisiä tartuntoja, eli tartuntoja aerosolien välityksellä, on havaittu lähinnä sisätiloissa, joissa on heikko ilmanvaihto. Joissain tapauksissa sairastunut henkilö oli lisäksi hengittänyt voimakkaasti, esimerkiksi laulanut, huutanut tai puhunut kovaäänisesti. Tarkoilla laboratoriomenetelmillä viruksen perimää (RNA) on voitu löytää 7-8 metrinkin päästä. Näissä tapauksissa kuitenkin lähes poikkeuksetta puuttuu näyttö siitä, pystyykö virus myös aiheuttamaan tartunnan vai onko viruksen pienet RNA-määrät vain löydettävissä herkällä menetelmillä. Ulkotiloissa tartuntariski laskee merkittävästi

verrattuna sisätiloihin, joissa ilmanvaihto on puutteellista ja oleskellaan tiiviisti.

Hallituksen esityksen mukaan turvavälien osalta on huomioitava muun muassa kyseisen tilan ominaisuudet sekä tilan ilmanvaihto. Kategorinen kahden metrin turvavälisuositus ei palvele kaikkia tiloja, minkä vuoksi sääntelyssä tulisi ottaa huomioon turvavälin sovellettavuus erilaisissa tiloissa. Ehdotettu muutos mahdollistaisi nykyistä paremmin erilaisten ulkotiloissa järjestettävien tapahtumien ja urheilu- ja liikuntapalvelujen järjestämisen, sekä niitä koskevien velvoitteiden valvomisen. Vaikka kahden metrin turvaväliä koskevaa etäisyyttä ei ulkotiloissa enää edellytettäisi, tulisi tapahtumissa ja ulkoharrastuksissa kuitenkin noudattaa 58 c §:ssä säädettyjä yleisiä hygieniasäännöksiä. Näin ollen ulkoharrastuksissa ja tapahtumissakin tulisi edelleen järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Aluehallintovirastojen määräämät kokoontumisrajoitukset ovat olleet erilaisia eri puolilla Suomea. Määräysten mukaan esimerkiksi tietyn kokoisia yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia on voinut järjestää rajatuissa ulkotiloissa ja sisätiloissa, mikäli tilaisuuksissa noudatettaisiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön antamaa ohjetta turvaetäisyyksistä ja hygieniakäytännöistä.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä (StVM 14/2021 vp) koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta todetaan, että aluehallintovirastojen rajoituspäätökset ovat koskeneet usein koko aluehallintoviraston toimialuetta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta painottaa, että eri toimialojen oikeudenmukainen kohtelu tarkoittaa, että valtioneuvoston lisäksi myös kunkin aluehallintoviraston sekä Liikenne- ja viestintäviraston tulee ennen rajoituksia koskevia päätöksiä tehdä alueellisesti riittävän hienosyinen punninta rajoitusten välttämättömyydestä ja oikeasuhtaisuudesta. Erityisesti pinta-alaltaan suurissa maakunnissa maakuntakohtainen tai edes sairaanhoitopiirikohtainen rajoitus ei välttämättä ole perusteltu tilanteessa, jossa tartuntoja ilmenee muista väestökeskittymistä pitkien etäisyyksien päässä.

Valtakunnallinen ohjaus ja epidemiatilanne

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään (VNK/2020/106) 3.9.2020 puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa

hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen Covid-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:26). Suunnitelmassa epidemian hallinnan lähtökohtana ovat paikallisten ja alueellisten viranomaisien tartuntatautilain mukaisesti tekemät toimet ja päätökset.

Valtioneuvoston 23.10.2020 tekemä periaatepäätös hybridistrategian toimintasuunnitelman toimeenpanoon liittyvistä suosituksista (STM/2020/192) sisältää valtakunnalliset ja alueelliset suositukset, joilla tuetaan alueellisia toimia epidemian leviämisen estämiseksi ja vaikutetaan siihen, että epidemia saadaan mahdollisimman nopeasti hillittyä. Periaatepäätöksen mukaan epidemiaa torjutaan tartuntatautilain nojalla ensisijaisesti paikallis- ja alueellisin toimin. Periaatepäätökseen kirjatut suositukset perustuvat hallituksen linjauksiin 15. lokakuuta, ja niissä otetaan huomioon epidemiologinen tilannearvio.

Sosiaali- ja terveysministeriö 29.12.2020 lisäksi lähettänyt kunnille, sairaanhoitopiireille ja muille kuntayhtymille kirjeen Hybridistrategian toimintasuunnitelman päivitykset (VN/288/2020). Kirjeessä todetaan ministeriön päivittäneen Valtioneuvoston periaatepäätöksen 22.12.2020 mukaisesti hybridistrategian toimintasuunnitelman. Kirjeessä todetaan, että toimintasuunnitelmassa kuvataan kolme epidemian vaihetta luonnehtivaa kuvausta, joiden avulla suositusten ja rajoitusten tarvetta ja kohdentamista arvioidaan ja joita käytetään päätöksenteon tukena alueellisesti ja valtakunnallisesti. Vaihekuvausten joitakin yksityiskohtia on tarkennettu syksyn 2020 kokemusten perusteella.

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään (STM/12/2021) 26.1.2021 puoltanut, että sosiaali- ja terveysministeriö tekee täydennyksen hybridistrategian toteuttamisesta annettuun toimintasuunnitelmaan. Sosiaali- ja terveysministeriö on 28.1.2021 antanut ohjauskirjeen Rajoitustoimenpiteet virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi (VN/909/2021). Kirjeen mukaan uutena potentiaalisesti merkittävänä epidemiologisena uhkatekijänä on ilmennyt SARS-CoV-2 virusmuunnoksia, jotka leviävät selvästi nopeammin kuin koronaviruksen aiemmat alatyypit. Vaikka tapauskuolleisuus ei vaikuta lisääntyneen, voi uusi virusmuunnos yleistyessään aiheuttaa selvästi aiempaa nopeammin leviävän epidemian ja lisääntyneen tapausmäärän johdosta vakavasti vaarantaa terveydenhuoltojärjestelmän kantokyvyn. Kirjeessä annetaan toimintasuunnitelman mukaiset suositukset toimenpiteille nykytilanteessa. Kirjeessä tuodaan lisäksi esiin, että toimintasuunnitelman täydennyksessä kuvataan ennakkollisesti kaksi epidemian edelleen kiihtymisen tilannetta ja niihin liittyvää toimenpidekokonaisuutta.

Valtioneuvosto on 25.2.2021 tehnyt periaatepäätöksen (STM/2021/32) hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä tarkoitetun tason kaksi käyttöönotosta. Valtioneuvosto on 6.5.2021 tehnyt periaatepäätöksen hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä tarkoitettujen toimenpidetason käytöstä luopumisesta (STM/2021/83), jonka mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriö teki 10.5.2021 päätöksen luopua valtakunnallisista toimenpidetasoista koronaepidemian torjunnassa.

Valtioneuvosto on 27.5.2021 tehnyt periaatepäätöksen (STM/2021/100) Covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamisesta annettavasta toimintasuunnitelmasta sekä toimintasuunnitelman tarkistamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriö on 27.5.2021 antanut ohjauksen Hybridistrategian toimintasuunnitelman päivityksen mukaiset toimenpidesuositukset epidemian leviämisen estämiseksi (VN/14345/2021), jota on päivitetty 24.6.2021 annetulla kirjeellä Hybridistrategian toimintasuunnitelman päivityksen mukaiset toimenpidesuositukset (VN/14345/2021-STM-4). Kirjeessä annetaan ohjaus päivitetyn hybridistrategian toimenpidesuosituksista epidemiavaiheittain 31.8.2021 saakka.

Kirjeessä suositellaan 58 d §:n mukaisten rajoituspäätösten tekemistä leviämisen- ja kiihtymisvaiheen alueilla sille laissa asetettujen edellytysten täytyessä.

THL:n hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilannearvioraportin 28.7.2021 mukaan uusien koronatapausten määrä on ollut kasvussa viimeiset viisi viikkoa. Kesäkuun puolivälin jälkeen viikoittainen tapausmäärä on viisinkertaistunut ja vastaa tällä hetkellä helmikuun 2021 tapausmääriä. Viikolla 29 (19.–25.7.) uusia tapauksia todettiin yhteensä 2 895. Alueet, joilla tartuntoja on paljon, ovat raportoineet tartunnanjäljityksen ruuhkautumisesta ja viiveistä eristysten ja karanteenien asettamisessa. Arvioitu tehollinen tartuttavuusluku on raportin julkaisuaikaan ollut 1,05–1,25 (90% todennäköisyysväli). Suomessa tapausmäärät ovat heinäkuun alusta lähtien nousseet erityisesti 15–29-vuotiaiden ikäryhmissä. Nämä ikäryhmät ovat sosiaalisesti aktiivisia ja viettävät merkittävästi vapaa-aikaa yksityisissä tapaamisissa ja ravintoloissa, missä tartunnat voivat päästä leviämään. Altistumisia on tapahtunut myös ulkotiloissa pidetyissä juhlissa ja yleisötilaisuuksissa. Lisäksi vain pieni osa alle 30-vuotiaista aikuisista on jo saanut täyden rokotesuojan. Sairaalahoidon tarve on pysynyt kasvaneista tartuntamääristä huolimatta suhteellisen alhaisena, mutta kasvanut hieman viimeisten viikkojen aikana. Sairaalahoittoa tarvitsevilla

korostuvat valtakunnallisesti katsottuna nuoret aikuiset ja rokottamattomat potilaat.

Epidemiatilanne Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä

Pirkanmaan alueellinen pandemiaohjausryhmä totesi 20.7.2021 kokouksessaan alueen siirtyneen epidemian perustasolta kiihtymisvaiheeseen. Kokouksessaan 27.7.2021 ohjausryhmä totesi alueen olevan edelleen kiihtymisvaiheessa mutta jo lähellä leviämisvaiheen uhkaa.

Tartuntojen määrä on noussut alueella neljän viikon ajan ja erityisen nopeasti viimeisen kahden viikon aikana. Viikolla 29 uusia tapauksia todettiin yhteensä 285, edelliseen viikkoon verrattuna 1,7-kertaisesti. Positiivisten näytteiden osuus oli 2,8 % ja tartuntojen jäljitys mahdollista noin 80 %:ssa tapauksista. Erityisesti 20–39-vuotiaiden tartunnat ovat lisääntyneet, ja selkeästi eniten tartuntoja on ikäryhmällä 20–29-vuotiaat. Sairastuneista oli edeltävästi karanteenissa 24 %. Tartuntoja tapahtui eniten samassa taloudessa ja ravintoloissa, baareissa ja yökerhoissa. Koronaviruksen delta-variantin osuus on noussut, ja analysoitujen näytteiden perusteella se on nyt valtavirus myös Pirkanmaalla. Kasvavat tartuntamäärät lisäävät terveydenhuollon kuormitusta näytteenotossa, päivystyksessä ja vuodeosastoilla ja uhkaavat jäljitystoimintaa, mikä voi aiheuttaa riskin epidemian hallitsemattomalle leviämiselle. Sairaaloiden kantokyky ei ole vielä uhattuna, vaikkakin sairaalahoitoa tarvitsevien koronapotilaiden määrä on lisääntynyt. Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä 29.7.2021 saadun arvion mukaan on todennäköistä, että osa tartuntaketjuista jää tunnistamatta. Lisäksi tartunnanlähteeltään epäselvien tapausten määrä on kasvussa. Arvion mukaan tilanne sisältää huomattavan riskin uusien tartuntaketjujen syntymiseen ja tartuntojen leviämiseen alueella.

Sairaanhoitopiirin 29.7.2021 antamien tietojen mukaan ilmaantuvuus on edelleen nousussa ja on nyt 111 / 100 000 / 14 vrk, myös positiivisten näytteiden osuus on noussut päälle kolmen prosentin. THL:n 29.7.2021 tilaston mukaan uusia tartuntoja on edeltävän 14 vuorokauden ajanjaksolla kirjattu 70 %:iin Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kunnista, ja yhdeksässä kunnassa ilmaantuvuusluku on yli 50 /100 1000. Tartunnat painottuvat Tampereelle ja sen ympäryskuntiin, mutta niitä esiintyy myös muilla alueilla. Pirkanmaan sairaanhoitopiirin alue muodostaa yhtenäisen asiointialueen, ja sen vuoksi sairaanhoitopiirin asiantuntija-arvion mukaan epidemiatilanteen voimakas huononeminen aiheuttaa

merkittävän uhkan myös niillä sairaanhoitopiirin alueilla, joilla Covid-19-tartuntojen määrä on toistaiseksi pysynyt maltillisena.

Valtioneuvoston asetukseen perustuvat ravitsemisliikkeiden rajoitukset tulivat Pirkanmaalla voimaan 24.7.2021. Alueella on voimassa myös useita epidemian rajoittamiseen tähtäviä suosituksia, mm. joukkoliikenteen vahva maskisuositus ja etätyösuositus. Kokouksessaan 27.7.2021 alueellinen pandemiaohjausryhmä esitti aluehallintovirastolle tartuntatautilain mukaista kokoontumisrajoitusta koko sairaanhoitopiirin alueelle siten, että sisätiloissa edellytetään turvavälien toteutumista. Terveydenhuollon kantokyvyn lisäksi rajoituksilla halutaan turvata myös lähestyvää koulujen alkua ja erityisesti perusopetuksen toteuttamista lähiopetuksena.

Johtopäätös

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyn tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 24.6.2021 antamallaan kirjeellä Hybridistrategian toimintasuunnitelman päivityksen mukaiset toimenpidesuosituksien antanut ohjauksen päivitetyn hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaisista toimenpidesuosituksista 31.8.2021 asti.

Kirjeessä todetaan, että jokaisella on oikeus elämään ja julkisen vallan on edistettävä väestön terveyttä (perustuslaki 7.1 § ja 19.3 §). Jokaisella on myös oikeus välttämättömään huolenpitoon sekä riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin (perustuslaki 19.1 §). Myös Suomea sitovat kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet, erityisesti ihmisten oikeus elämään (Euroopan ihmisoikeussopimuksen 2 artikla), perustavat julkiselle vallalle toiminta- ja suojaamisvelvoitteen. Kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa on turvattu myös oikeus terveyteen (esimerkiksi sosiaalisista, sivistyksellisistä ja taloudellisista oikeuksista tehdyn yleissopimuksen 12 artikla ja uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan 11 artikla). Julkisen vallan on turvattava muun muassa näiden perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen (perustuslaki 22 §). Julkisen vallan on siten turvattava hengen ja terveyden suojaaminen kaikin käytettävissä olevin tehokkain ja oikeasuhtaisin keinoin ja perustettava päätöksenteko parhaaseen saatavilla olevaan tietoon. Näin ollen kaikkien toimenpiteiden arvioinnissa on otettava yhdenmukaisesti huomioon edellä todettu julkisen vallan velvollisuus estää epidemian

leviämistä ja turvata terveydenhuollon toimintakapasiteetti. Tämän vuoksi päätösharkinnassa on ennakoitava toimenpidekokonaisuuden merkitystä ja vaikutuksia tilanteen kehittyessä. Epidemian leviämisen ja sen estämisen sekä siinä tehtävien toimenpiteiden vaikuttavuuden sekä kokonaisuhyötyjen ja kustannusten seurannan perusteella viranomaisilla on velvollisuus ryhtyä perusoikeuksien turvaamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että väestön lisääntyneen rokotuskattavuuden ja erityisesti lääketieteellisten riskiryhmien jo varsin hyvän suojauksen vuoksi suuriin ihmisjoukkoihin kohdistuvat rajoitustoimet eivät enää ole välttämättömiä samassa mittakaavassa kuin aiemmin nykyisen kaltaisilla ilmaantuvuusluvuilla. Kuitenkin kyseessä on yleisvaarallinen tartuntatauti, jonka vapaata leviämistä väestössä tulee käytössä olevin keinoin pyrkiä rajoittamaan. Joukkoaltistumisten ja Covid-19-tartuntojen leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään. Siten tartunnan torjuntatoimista huolehtiminen yleisötilaisuuksissa ja julkisissa kokouksissa on välttämätöntä. Saadun selvityksen perusteella Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueella tartuntojen määrä on viime viikkojen aikana huomattavasti lisääntynyt, ja asiantuntija-arvion mukaan muut jo toteutetut toimenpiteet eivät tällä hetkellä ole riittäviä Covid-19-taudin leviämisen estämiseksi.

Aluehallintoviraston päätös Pirkanmaan sairaanhoitopiirin alueelle perustuu tämänhetkiseen alueellisen tilanteen kokonaisarvioon, jossa on arvioitu COVID-19-taudin alueellisia vaikutuksia kansanterveyteen ja otetaan huomioon Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemuksen lisäksi myös alueellisten viranomaisten näkemykset, sekä sosiaali- ja terveysministeriön antama ohjaus rajoitustoimien tarpeellisuudesta. Toimenpiteitä harkittaessa on otettu huomioon, että tällä päätöksellä on vaikutusta yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään sekä perusoikeuksien toteutumiseen. Elinkeinonharjoittaja voi päätöksen mukaisia velvoitteita toteuttaessaan esimerkiksi joutua rajoittamaan asiakasmääriä, mikä voi johtaa tulonmenetyksiin ja heikentää toiminnan kannattavuutta ja vaikuttaa näin myös työllisyyteen. Tällä päätöksellä kuitenkin rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin se asiantuntija-arvioiden sekä saadun ohjauksen perusteella on välttämätöntä.

Aluehallintovirasto velvoittaa kaikkia tartuntatautilain 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään saman pykälän 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö Pirkanmaan

sairaanhoidopiirin kuntien ja Punkalaitumen kunnan alueilla siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa.

Toimija voi toteuttaa veloitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla.

Tässä päätöksessä tarkoitettuja yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettuja tiloja ovat

- 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;
- 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana;
- 3) tilat, joita käytetään tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan niiden asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Tässä päätöksessä lähikontaktilla tarkoitetaan ihmisten 1) oleskelua samassa sisätilassa alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan tai 2) fyysistä kontaktia toisiinsa.

Määräys velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettut ravitsemistoiminnan harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Päätöstä ei sovelleta oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattuurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan. Päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa

viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Tässä päätöksessä tarkoitetun toimijan tulee ottaa huomioon myös tartuntatautilain 58 h §:n mukainen velvollisuus laatia kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset. Jos toimintaa ei ole mahdollista järjestää tämän päätöksen edellyttämällä tavalla, asiakas- ja osallistujatiloja ei ole mahdollista käyttää.

Aluehallintovirasto voi tehdä tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin mukaisen päätöksen enintään yhden kuukauden ajaksi. Jos epidemiologinen tilanne muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä kokoontumisia ja tilojen käyttöä koskevaa rajoituspäätöstä uudestaan.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntien ja Punkalaitumen kunnan alueilla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki 1 §, 8 §, 58 d §, 58 h §, 59 a-c § ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista 1 § ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Laura Blåfield, puh. 0295 018 587, etunimi.sukunimi@avi.fi.

Ylijohtajan sijainen Leena Laajala

Aluehallintoylilääkäri Laura Blåfield

LIITTEET

Lista kunnista, joiden alueita päätös koskee

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa 29.8.2021 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi Pirkanmaan sairaanhoitopiirin alueen kunnat ja kuntayhtymät

Punkalaitumen kunta

Alueen ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Sisä-Suomen poliisilaitos

Pirkanmaan pelastuslaitos

Keski-Suomen pelastuslaitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Maksuton

Tämä asiakirja LSSAVI/11638/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/11638/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Blåfield Laura 30.07.2021 12:46

Ratkaisija Laajala Leena 30.07.2021 12:47